

Chemie van een GAS: N₂, O of N₂O voor stedelijk samenleven

Peter Colle,
Lokale Preventie & Veiligheid, Stad Gent

Elementen voor debat

- Chemie : *Waarom raakt dit ons?*
- GAS: *...en in Gent?*
- Stikstofgas(N₂): *Wat sanctioneren?*
- Zuurstof (O): *Hoe sanctioneren?*
- Lachgas (N₂O): *Waartoe sanctioneren?
Of de schei- en verbindingkunde voor stedelijk
samenleven?*

Chemie:
Waarom raakt dit ons?

- Bij voor **(V)** en tegen **(T)** zelfde emoties:
 - verontwaardiging
 - verzet
 - vertwijfeling
- Wat ligt daar onder?
- Waaraan herinnert GAS ons?

Chemie: Verontwaardiging

- **V:** over vele onbestrafte kleine feiten
- **T:** over beboeten van minderjarigen
- ongemak, onmacht, spanning
- omgaan in de publieke ruimte met verschil, met ander of vreemd gedrag
- universele waarden vs eigenwaarde

Chemie: Verzet

- **V:** tegen inefficiënte, hautaine justitie
- **T:** tegen netwidening, toename sancties
- ongemak, onmacht, spanning
- omgaan met gezag en vrijheidsbeperking
- slanke overheid vs stevige overheid

Chemie: Vertwijfeling

- **V:** laatste stap (sanctie) wordt eerste
- **T:** minder(GAS) leidt tot meer (wijzigingen)
- ongemak, onmacht, spanning
- omgaan met incidenten, crisissen
- lange termijn visie vs korte termijn denken

Chemie: Waarom raakt dit ons?

- Drie emoties:
- verontwaardiging, verzet, vertwijfeling
- drie ongemakken in publieke ruimte:
- moreel tekort, tekort aan aanvaard gezag, teveel aan tempo

GAS:en in Gent? (0)

- In debat stijl: niet...wel...
- In media verwarrende info over GAS
- GAS verschilt van stad tot stad
- Info over Gent: welk gedrag? Welke boetes? Evoluties? Beleid? Effecten?

GAS:en in Gent? (1)

- **Niet** belletje trek, sneeuwballen gooien, rondhangen of verkeerd gebruik van publieke zitbanken,...
- **Wel in 2011** wildplassen (23%), nachtlawaai (11%), sluikstort en bedrijfsafval (8%), boomcar (8%), vernielingen (5%), honden zonder leiband (4%)

GAS:en in Gent? (2)

- **Niet** boetes tot 350€ vanaf 14 jaar
- **Wel** van 60€ tot 250€ vanaf 16 jaar
- In **2011** betaalt 44% voor €123.000
- Minderjarigen (16j): 67 of 2%
- Nieuwe wetsontwerp met max. boete 175€ voor minderjarige (14j)
- Nieuw bestuur beslist nog over GAS

GAS:en in Gent? (3)

- **Niet** mogelijk nu cijfers 2012,
- selectie tussen vaststelling en betalen boete (30% ander gevolg), plus gemengde inbreuken (vanuit parket)
- **Wel** in **2011** 3.494 vaststellingen, stijging met 23% t.o.v. 2010 door betere organisatie: gerichte inzet meer mensen

GAS:en in Gent? (4)

- **Niet** resoluut voor repressief beleid
- **Wel** stap in drie sporenbeleid
- met blijvende groot preventiespoor
- sensibiliseren & informeren (boekje)
- alternatieven bieden (gratis, extra,...)
- inzetten op sociale preventie: €1,7 milj.

GAS:en in Gent? (5)

- **Niet** armen, zwakkeren hardst getroffen
- want GAS-feiten zowel bij arm als rijk
- **Wel** boete komt harder aan voor arme, doch betalingsmodaliteiten voorzien
- geen demografische of sociaal-economische gegevens tot nu toe

GAS:en in Gent? (6)

- **Leefmilieu** in openbare ruimte
- In 2011 gemiddeld **€80** boete
- Zeer weinig minderjarigen (**2%**)
- GAS in de lift (**+ 23%** in 2011)
- **Preventie** blijft dominant
- Effect **sociaal neutraal**

Verdere elementen voor debat

- Stikstofgas (N₂): *Wat sanctioneren?*
- Zuurstof (O): *Hoe sanctioneren?*
- Lachgas (N₂O): *Waartoe sanctioneren?*
- *Of de schei- en verbindingkunde voor stedelijk samenleven?*

Stikstofgas (1): Wat sanctioneren?

- Stikstofgas is inert en dooft vuur
- Welke gedragingen “ver-stikken”?
- Historische erfenis: politieverordeningen
- openbare orde, namelijk openbare rust, veiligheid en gezondheid (1836)
- GAS-wet maakt opening naar openbare overlast (1999) en kleine crime (2004)

Stikstof (2): Wat sanctioneren?

- **Vandaag** groeit de stad met verjonging, vergijzing en verkleuring
- groeiende **druk op openbare ruimte** vanuit wonen, mobiliteit, recreatie
- **groeiende ongelijkheid** bij onderwijs, werk&inkomen, gezondheid en wonen
- uitdagingen voor stedelijk beleid

Stikstof (3): Wat sanctioneren?

- **wonen:** betaalbaar en kwaliteitsvol
- **openbare ruimte:** veelvuldig gebruik, ontmoetingsplaats en zorg ervoor
- **gelijkheid** onderwijs, werk, gezondheid
- sanctie in integraal stedelijk beleid:
- stelt GAS de juiste praktijken strafbaar?

Stikstof (4): Wat sanctioneren?

- **wat met gemengde inbreuken !?**
- vandalisme, graffiti, beledigingen, bedreigingen, slagen&verwondingen, gewone diefstal
- plus (2013) parkeerovertredingen, eventueel spijbelen,...
- parket beslist binnen bepaalde periode

Zuurstof (1): Hoe sanctioneren?

- Zuurstof is zeer reactief
- welke “verbindingen” brengt GAS binnen drie-sporenbeleid:
- dreigen met sanctie **versterkt** preventie
- sanctie **startpunt** voor curatie, herstel
- klopt dit (sociaal)agogisch?

Zuurstof (2): Hoe sanctioneren?

- Zuurstof in ijlere, hogere atmosfeer
- GAS als symbool: statement voor goed gedrag in publieke ruimte, bevestigen normen en waarden in stedelijke ruimte
- opvoedkundige waarde, in het bijzonder voor minderjarigen
- klopt dit (ped)agogisch?

Lachgas (1): Schei- en verbindkunde?

- Lachgas is bedwelmend gas
- **Euforie van macht** bij lokale overheid
- Zeker sociale cohesie samen met toezicht en controleren stadsregels
- Sanctioneren taak lokale overheid:
- Nieuwe stadspolitie of stadsjustitie
- Politie en justitie, dichtbij of veraf?

Lachgas (2): Schei- en verbindkunde?

- lachgas is een krachtige oxidator
- **GAS versnelt aantal processen:**
 - verscherpen conflicten
- *samenscholingsverbod (rondhangen)*
 - vergroten ongelijkheid
- *stedelijk overlevingsgedrag (bedelen, kraken, ...)*

Lachgas (2): Schei- en verbindkunde?

- GAS versnelt aantal processen:
- verbinden door herstel en bemiddelen
 - *lawaai ts buurtbewoners*
- verzoeten, (her)verdelen rijkdom
 - *verhuurpraktijken, horeca*
- vernieuwen publieke moraal
 - *beledigingen, verruwing*

Verdere elementen voor debat

- Stikstofgas (N₂):
- *Sanctioneert GAS de juiste praktijken?*
- Zuurstof (O):
- *Versterkt GAS het 3-sporenbeleid?*
- Lachgas (N₂O):
- *Verdooft of vernieuwt GAS stedelijk samenleven?*